

OVERZICHT VAN DE IN BOSKOOP OPGESLAGEN MOLENOUDELIDEN
AFKOMSTIG VAN DE IN 1972 GESLOOPTE MOLENROMP IN DE POLDER
BERKENWOUDE.

letter	benaming	aantal	verkerende staat na de sloop in 1972
A	rolvloer	7 stuks	goed
		2 „	beschadigd
B	boventafelment	8 „	zwaar aangetast(rot)
C	blokkeels	4 „	aangetast
	„	4 „	vervallen
D	hondsoren	16 „	goed
E	tussenstijltjes	8 „	goed
	korbelen	12 „	goed
	„	4 „	beschadigd (pennen af)
G	legeringsbalken(boven)	3 „	goed
	„ „	1 „	vervallen (gebroken)
H	legeringsbalken(onder)	3 „	goed
	„ „	1 „	beschadigd (pen af)
J	a chtkantstijlen	6 „	goed (5 grenen, 1 eiken)
	„	2 „	vervallen(no2 eiken, no5 gre
k	ondertafelment	4 „	goed
	„	4 „	slecht (aangetast)
L	veldregels(boven)	8 „	goed
M	„ (midden)	8 „	goed
O	„ (onder)	8 „	goed
P	veldkruisen	31 „	goed
	„	1 „	vervallen
R	tussenstijltjes(midden)	24 „	goed
s	„ „ (onder)	15 „	vrij goed ?

De letters verwijzen naar de bijbehorende tekening

Molen van de polder Bombay, gemeente Grootegast

Verslag van het werkbezoek aan Zuid-Holland, gehouden op
woensdag 16 februari 1977

Het reisgezelschap bestaat uit de heren Chr. Bremer, H. Dunning, B. Jongsma, B.K. van Slochteren en J.M. van der Veen.

Te Bodegraven (Albert Corner) vindt te 9.40 uur de ontmoeting plaats met de heer I.J. de Kramer.

Hier vindt een uitgebreide uitwisseling van gedachten en gegevens plaats.

De heer De Kramer brengt uiterst waardevolle gegevens in.

Van een molen, als de Bombay geweest is, toont hij zeer goede tekeningen en zelfs een kopie van het oorspronkelijke bestek van 1726. De maatvoering wordt nog in Rijnlandse voeten opgegeven.

Een bezoek wordt gebracht aan de molenviergang te Zevenhuizen.

Dit viergang bemaalt een der laagste gebieden van Nederland (meer dan 5 m - N.A.P.) met de Rotte als boezem. De vier molens zijn alle van het type Bombay. Functioneel gelijk werkende molens komen ook op andere plaatsen in Zuid-Holland voor, maar dan wel met andere bouwkundige details.

De heer De Kramer acht zijn oorspronkelijke gedachte aangaande de herkomst van de Bombay bevestigd, nu hij kennis heeft genomen van nadere gegevens van de Bombay. De Bombay stamt uit de Zuidplaspolder bij Moordrecht. In 1876 werd hier de windbemaling uitgeschakeld, waarna de verkoop van een dertigtal nog jonge molens (gebouwd tussen 1830 en 1836) naar allerlei plaatsen in Nederland op gang kwam. Eén ging er naar Zuidwolde (Dr.). Eén romp als die van Bombay bleef in de Zuidplaspolder achter.

De heer Dunning deelt mee dat het muurwerk van de Bombay nog in goede toestand verkeert. Het is niet of nauwelijks aan verzakking onderhevig geweest.

Het bezoek in één van de molens van de viergang is een openbaring. De verzorging van het woongedeelte en het overige interieur van de molen staat op een peil, als niet voor mogelijk was gedacht.

Het muldersechtpaar geeft toelichting op het wonen in de molen en het werken met de molen. Het woongedeelte is vooral in deze molen in hoge mate origineel gebleven. De heer Van der Veen neemt vele

-gegevens-

- 2 -

gegevens op, ook fotografisch.

De heer De Kramer wijst op talrijke details, onder meer op het funderingsmuurwerk; bij deze molens pleegt een dergelijk muurwerk ook altijd in het midden onder de begane vloer te liggen. Ook wisselt hij vooral met de heer Van der Veen van gedachten over toegepaste of toe te passen ramen.

De heer De Kramer acht de gedachte van de heer Bremer over het toe te passen wieksysteem (zelfzwichting met fokwiek) en het kruien (rondgaande ketting) juist.

Ook het kruisysteem onder de kap wordt bekeken. Hier wordt gewerkt met een rollensysteem, hetgeen de voorkeur verdient boven het engelse kruiswerk. De rollen plegen te zijn van hout (minder verkieselijk) of van gietijzer, maar een moderne kunststof verdient ook overweging.

Voor het ondertafelement is de toepassing van eikehout origineel. Beton wint het in duurzaamheid en soliditeit. De heer De Kramer ging er wel toe over het beton te bekleden met hout.

Een volgend onderdeel van de excursie betreft een bezoek aan de overdekte opslag van een gedemonteerde molen van het type Bombay. Deze molen werd na demontage opgeslagen, omdat veel houtwerk (waaronder zes achtkantstijlen) van waarde zijn. Naar de mogelijkheid tot toepassing van deze onderdelen zal verder worden gezocht. De maten van de onderdelen zijn voor de Bombay goed.

Vervolgens wordt een bezoek gebracht aan het beroemde molencomplex te Kinderdijk.

De molens zijn hier gewoonlijk het bezit van een waterschap of van de provincie. Restauraties zijn hier al niet meer aan de orde; het bezit blijft op peil door goed en uitgebreid onderhoudswerk.

Op het terrein bevinden zich ook ijzeren onderdelen van het grote parallelwiel, behorende bij een schoepenwiel. Deze zijn in de Bombay al niet meer origineel. Wederingebruikstelling van deze onderdelen zou de Bombay weer in een meer originele staat brengen en zou de problemen inzake de gecombineerde aandrijving electromotor / windkracht eenvoudiger maken.

Nagegaan zal worden of de hier opgeslagen onderdelen mogelijk voor de Bombay beschikbaar zijn. Het nieuw vervaardigen ervan zou tienduizenden guldens kosten.

Als 's avonds een voorlopig afscheid van de heer De Kramer wordt genomen kan worden vastgesteld dat de herbouwgedachte van de Bombay - wat zijn uitvoerbaarheid betreft - aanzienlijk is versterkt.-

PROVINCIALE WATERSTAAT ZUID-HOLLAND

PROVINCIEHUIS KONINGSKADE 2 'S-GRAVENHAGE TEL (070) 264111
TELEX 31088 cdkzh nl

Aan de Provinciale Groninger
Molencommissie,

Postbus 630,

No. 172469/2/M

Groningen.

Bericht op: brief van 14 maart
1977.

Datum: 16 MEI 1977

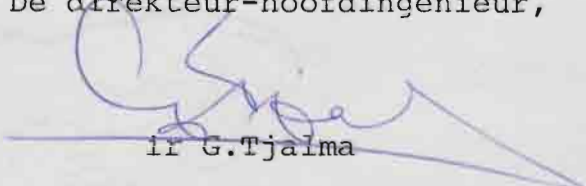
Bijlagen: terug
nieuwe

Onderwerp: Materialen v.m.molen
polder Berkenwoude.

Naar aanleiding van uw in hoofde genoemde brief deel ik u mede dat ik aan gedeputeerde staten dezer provincie heb voorgesteld de door u genoemde constructiedelen van de voormalige molen in de polder Berkenwoude, ten behoeve van de herbouw van de molen in de polder Bombay in de provincie Groningen, tegen een redelijke vergoeding ter beschikking te stellen.

Van het besluit van gedeputeerde staten zal ik u terstond op de hoogte stellen.

De directeur-hoofdingenieur,

ir G. Tjalma

PROVINCIALE WATERSTAAT ZUID-HOLLAND

PROVINCIEHUIS 'S-GRAVENHAGE KONINGSKADE 2 TEL. (070)264111

TELEX 31088 cdkzh nl

Aan de Provinciale Groninger Molen-
commissie,
Postbus 630,
Groningen.

No. 172469/3/M

Bericht op: brief van 14 maart 1977.

Datum: 31 AUG. 1977

Bijlagen: terug
nieuwe

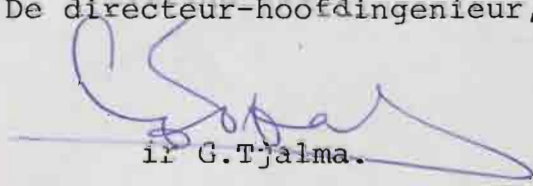
Onderwerp: Materialen v.m. molen
polder Berkenwoude.

In vervolg op mijn brief van 16 mei 1977, no. 172469/2/M, kan ik u thans mededelen dat ik van gedeputeerde staten dezer provincie machtiging heb gekregen de onder het viaduct in Boskoop opgeslagen constructiedelen, afkomstig van de voormalige ondermolen in de polder Berkenwoude, aan de provincie Groningen over te dragen ten behoeve van de herbouw van de molen in de polder Bombay, en wel tegen een symbolische koopsom van f 1.000,--.

Uiteraard komen de kosten van verwijdering uit de opslagruimte en de transportkosten tot de openbare weg, voor rekening van diegene die de onderdelen overneemt.

Gaarne zal ik spoedig van u vernemen of u van dit aanbod gebruik wenst te maken.

De directeur-hoofdingenieur,

ir G. Tjalma.

wc